ప్రేమానందానికి ఆ సాయంకాలంపూట ఆనందం లోపించింది.....

ఆనందించడం అతని ధర్మం. అతనికి ఆ ఆనందాన్ని ప్రసాదించే వస్తువు 'ప్రేమ'. అతని ముప్పై అయిదేళ్ళ జీవితంలో ప్రేమానందం ఒక ఆనందం కోసం ఆ ప్రేమను అతను వస్తువులందు ప్రయోగించాడు. అతడు బాల్యంలో ఆహారాన్ని ప్రేమించాడు. యౌవనంలో భార్యను ప్రేమించాడు, ఒక కొడుకు పుట్టేనాడు పదేళ్ళవాడై, దాంపత్యంమీద అనురక్తి తగ్గిన తర్వాత — అతని ప్రేమ మరి శమనమందించింది. ఆ ప్రేమ ధూమపానంపైన దృఢపడింది.

విధాత అతని పేరు మంచిది వ్రాసినాడు గాని—ఆ నుదుటిపై వ్రాతమాత్రం సరిగ్గా వ్రాసి పంపకపోయాడని—ప్రేమానందానికి విధిమీద కక్ష. విధి తనకు ఆ ఒక్క ద్రోహం చేయకుండా వుండి వుంటే—అతడు ధూమపానాన్ని మరింత బాగా ప్రేమించేవాడు అంటే మరింత బాగా ఆనందించేవా

—47 వ పేజీ చూడండి

ధర్మహాని

16-వ పేజీ తరువాయి

ఉన్నమాట! ...... పచ్చకాగితాలు పొగజేసి తాగే వాడేమో!........ విధి అనుకూలించలేదుగనుకనే—తాను బీడీలతో తృప్తిపడవలసి వచ్చింది.

ప్రేమానందం ఎక్కువ చదువుకోలేదు. కనీసం మాధ్యమిక పాఠశాలనైనా దాటుకోలేక పోయాడు. చదువుకోకపోయినందుకు అతడు చాలా కాలంతర్వాత ఈనాటికి చాలాసార్లు చింతించాడు. కాని—ఆ చింతించేతీరుమాత్రం వేరు......తనకు ముందుచూపు లేకపోయింది. చదువుకు స్వస్తిచెప్పాడు. బుద్ధిగా చదువుకొని, ఏ స్కూలుఫైనలో ప్యాసయి వుంటే—తానూ ఈనాటికి ఒక గుమాస్తాగానైనా ఉండగలిగేవాడు. అప్పుడు సిగరెట్లుగాకపోయినా—రోజుకు రెండుకట్టల బీడీలైనా కాల్చేసేవాడు. బీడీకోసం తడువులాడుకునే దురదృష్టయోగం పట్టేదికాదు. ఈ బంట్రోతు బ్రతుకులో ఆయోగం తనను పొంచి పొంచి పట్టుకుంటోంది.

...అతని జేబులో ఇప్పుడు ఒక్క బీడీముక్కైనా లేదు. అది లేకపోతేపోయింది; అయ్యో విధీ! ఆ జేబులోనే ఒక్క కానీ అయినా ఉండరాదా?......

......జీతాలు కలియుగంలో వస్తాయి. ఈరాత్రి కృతయుగం! రేపు త్రేతాయుగం! ఎల్లుండి ద్వాపర యుగం!...........ఆ మరునాడే కలియుగం!....... అంతవరకు జేబులో కానీ ఉండదు.

......పగలు—ప్రేమానందంలా నిర్జీవమై పోయింది. చీకటి క్రమ్ముకొంది. ప్రేమానందం భార్య రాజమ్మ దీపం వెలిగించింది. దీపం వెలుగులో అతని కొడుకు గోపీ — ఎక్కడ సంపాదించాడో—పిల్లల కథల పత్రిక తిరగేసుకుంటున్నాడు. రాజమ్మ కంచాలు కడుక్కుంటోంది. ప్రేమానందం బీడీ నామస్మరణ చేస్తూ, జడపదార్థంలా చలనరహితంగా కూర్చున్నాడు. అతనికి పిచ్చి పట్టినట్టుంది.

......గోపీ ఉన్నట్టుండి విరగబడి నవ్వాడు. వాడు చదువుతూన్న పత్రికలో ఒక తమాషా కనిపించింది. "ఒరే! దేవుడు మనకు చెవులెందుకు ఇచ్చాడురా?" అని పంతులు ఒక విద్యార్థిని ప్రశ్నించాడు. అందు కా విద్యార్థి—"బీడీ ముక్కలు ఆర్పి పెట్టుకోడానికి మేష్టారూ!" అని జవాబిచ్చాడు. ఈ తమాషా గోపీని నవ్వించింది. వాడు నవ్వుతూనే దాన్ని తండ్రికికూడా వినిపించాడు. కాని— అది ప్రేమానందాన్ని నవ్వించలేకపోయింది. ఆ విద్యార్థి జవాబులో అసమంజసమేమీ కనిపించలే దతనికి. "చెవులు—వినడానికి!" అనేదే జవాబై వుంటే అతను నవ్వేవాడేమో!......

రాజమ్మ అన్నానికి లేచిరమ్మంది. తండ్రి కొడుకు లిద్దరూ అన్నంముందు కూర్చున్నారు.

"నాన్నా! నాకో అణా ఇవ్వు! ఈ రాత్రి పుష్ప వల్లకి మెరవణి!" అన్నాడు గోపీ. తాను కొడుకు గనుక ప్రేమానందం తండ్రి గనుక వాడు ధైర్యంగా అడిగాడు.

ప్రేమానందం మాట్లాడలేదు. గోపీ మళ్ళీ రెట్టించాడు—

"చిల్లర లేకపోయినా సరేలే! నేను మార్చు కొస్తానుగా!"

ప్రేమానందం ఇంతవరకు తాపంలో వున్నాడు. ఇప్పుడు దానికి కోపంకూడా తోడైంది. "నా దగ్గర అణా కానీ లేదురా!" అన్నాడు కోపంగా.

"అణాకానీ దేనికీ? అణా చాల్లే!" అన్నాడు గోపీ.

ప్రేమానందం చేయి కడుక్కుంటూ—"నాకూ కావాలి ఒక కానీ!" అన్నాడు. గోపీ అణా కావాలని మొండికేశాడు. ప్రేమానందానికి అరికాలిమంట నెత్తికెక్కింది. అతడు గోపీని తన్నబోయాడు.

ఒకాయన పిల్లిపిల్లను పెంచాడు. అదంటే ఆయనకు ఎంతో మక్కువ. దానికిమాటలు నేర్పాలని మనుషులు తినే తిండి పెట్టేవాడు. కానిమాటలు రాలేదట. ఓరోజున చిలకలను వండి తినిపించాడు. పిల్లికి మాటలు వచ్చాయి. కాని ఆ పెద్దమనిషి ఆ మాటలు వినకుండానే చచ్చిపోయాడు. ఎంత పిలిచినా పలక్కపోయేసరికి పిల్లిపిల్ల ఇలా విసుక్కుంది: "ఎనిమిదేళ్ళు నేను మాట్లాడాలని అనుకుని, తీరా నేను మాట్లాడితే వినడేం!"

చంద్రమౌళి, కాళహస్తి.

శాంతమూ, ఓపికా గోపీని రక్షించబోయాయి. ప్రేమానందం ముందు ఆరెంటినీ తన్ని తగలేసి, తర్వాత తనపని కానిచ్చాడు. గోపీ ఏడుస్తూ, లాగు పైకి లాక్కుంటూ వీధిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

కోపం చల్లారాక—"ఒసేయ్ రాజీ!" అన్నాడు ప్రేమానందం—బీడీమీది ప్రేమనంతా పెళ్ళాం మీద ఒలకబోస్తూ.

"ఏం రాజా?" అంది, ఆమె కొడుకును కొట్టా డన్న అలుకభావంతో.

"నీదగ్గర ఒకటేకానీ, లేదా రెండే నయా పైస లున్నాయా?........" అన్నాడు ప్రేమానందం మూడేయేండ్ల ముద్దు పాపలా.

"నాదగ్గరలేదు....."

"పోనీ, అలమరాలో డబ్బీలో ఏమన్నాఉందా?"

"అందులో లేదు గనుకనే—పక్కింట్లో అరవడి ఉప్పు అప్పు దీసుకున్నా నివాళ........"

తన్ను తానే అసహ్యించుకున్నాడు ప్రేమానందం. ఈ వెధవ బంట్రోతుజన్మానికన్నా — బీడీఫ్యాక్టరీ ముందు భిక్షగాడిగానైనా పుట్టకపోయాను—అనుకున్నాడు. నిరాశగా నిట్టూర్చి, తన ఆనందాన్ని వెతుక్కుంటూ వీధిలో పడ్డాడు.

* * *

రోజూ ఈ సమయానికంతా ఊరు, మాటు మణిగేది. కాని, ఈరోజు ఊరంతా కోలాహలంగా ఉంది. వీధుల్లో సందడి తగ్గలేదు. పిల్లలు ఉత్సాహంగా అటూ ఇటూ పరుగులెడుతున్నారు. దూరంగా ఎక్కడో లౌడ్‌స్పీకరులోంచి సినిమాపాటలు నిర్విరామంగా వినిపిస్తున్నాయి. రాత్రికి—పుష్పవల్లకి ఊరేగింపు జరుగుతుంది.

......రాజమ్మకు మనస్సంతా గోపీమీదే వున్నది. "నిష్కారణంగా దెబ్బలు తినిపోయాడు. ఎక్కడ తిరుగుతూ ఉంటాడో? ...... ఏదైనా కొనుక్కు తినడానికి వాడిదగ్గర చిల్లరకూడా లేదు — పాపం!......"

సినిమాపాటలు క్రమంగా దగ్గరౌతూ విన్పిస్తున్నాయి. ఇళ్ళలోని జనమంతా వాకిళ్ళల్లో నిల బడ్డారు. రాజమ్మకూడా వాకిట్లోకి వచ్చి నిలబడింది. వీధిచివర — గ్రామఫోనుపాటల్ని మోసుకొస్తూ ఏదో వ్యాను కనిపించింది. ఆ వ్యానుకు ముందుగా కొందరు పిల్లలు అట్టముక్కలు చేత బట్టుకొని, కేకలుపెడుతూ వస్తున్నారు.

పిల్లల్ని దురభ్యాసాలకు ప్రోత్సహించే ఉపాధ్యాయులుగానీ, తమ ఉపాధ్యాయుల యెదుట ఆ దురభ్యాసాలను ధైర్యంగా సమర్థించగల విద్యార్థులుగానీ — ప్రపంచంలో ఎక్కడా ఉండక పోవచ్చు. కాని — ఈ బీడీ పారిశ్రామికులు అటువంటి పాత్రలనూ సృష్టించగలరు.

ఆ పిల్లల్లో గురువుకు, శిష్యులకు మధ్య ఈక్రింది విధంగా సంభాషణ జరుగుతోంది:

"గోపాలా!"

"ఏం సార్!?"

"ఎక్కడికెళ్తున్నావ్?"

"అంగడి కెళ్తున్నా!"

"ఏం కొనడానికి?"

"బీడీ కొనడానికి!"

"ఏం బీడీ?"

"......మార్కు బీడీ......"

"గోపాలా!"

....

ఈవిధంగా కేకలుపెడ్తూ, వారు దగ్గరకొచ్చారు. రాజమ్మ తన కొడుకును చూచి, అబ్బురపడింది. వాడి నోటిదగ్గర మెగాఫోనువుంది. వాడు ఉపాధ్యాయ గాత్రధారి! మిగతా పిల్లలచేతులో

'ఆంధ్రసచిత్రవారపత్రిక'లో
ప్రకటనలు మీవ్యాపారాభివృద్ధికి
తోడ్పడుతాయి.

తరచుగా మూత్రవిసర్జన

చక్కెరతోగాని, చక్కెర లేకుండగాని తరచుగా మూత్రము వెలువడుట మిక్కిలి ప్రమాదకరమైన చిహ్నము. శరీరాన్ని గుల్ల చేయడమే కాకుండా ఈ వ్యాధి, తన బంధంలో చిక్కినవారిని అరోజకారోజ మృత్యువుకు ఆసన్నులను చేయును. ప్రథమదశలో శారీరక, మానసిక శ్రమలకు యిచ్చగించకుండుట, నడుములో నొప్పి, చూపుమాంద్యము, తొడల్లో తిమ్మిరి, నరముల బలహీనతతో ఈ వ్యాధి పొడచూపును. పై లక్షణములతో కూడిన వ్యాధికి వెంటనే తగిన చికిత్స చేయించకున్నచో, అధికదాహం, ఆకలి, గొంతు పోరు యెండుట, దురదలు, కాళ్ళలో పగుళ్ళు, తూకం తగ్గడం, శరీరమంతా పొట్లు, కీళ్ళనొప్పులు, కంటిపొరలు, క్షయ, గడ్డలు, రాచపుండ్లు, ఇట్టి భయంకర బాధాకరమైన వ్యాధులు యెన్నో సంభవింపవచ్చును.

"పినస్ ఫారస్" మాత్రలు వాడి అనేక వేలమంది తమ బాధలనుండి నివారణపొంది మృత్యుకరాళమునుండి రక్షింపబడిరి. "పినస్ ఫారస్" శాస్త్రీయ పద్ధతులమీద ప్రాచీన యూనాని వైద్య విధానం ప్రకారం అమూల్య ఔషధుల శాకపదార్థముల, స్వాభావిక క్షారముల సారముతో తయారైనవి. "అమిత దాహము, మూత్రంలో చక్కెర తగ్గి వలుమారు మూత్ర విసర్జనచేయు అవసరము 2 లేక 3 రోజులలోనే మీకు చాలా భాగము నివారణయగును. కొద్దిరోజులలోనే మీకు పగానికిపైగా స్వస్థత చేకూరినట్లనిపించును. "పినస్ ఫారస్" కొద్ది వ్యయముతో సుఖముగా, తేలికగా సేవించవచ్చును. దీనికి ప్రత్యేక పథ్యములేదు. నిరాహారముతోనుండే అవసరంలేదు. రోగులు పుష్టికరమైన ఆహారము తినేందుకై ఇదివరకటికంటే ఎక్కువ రకాల ఆహార పదార్థములు తీసికొనవచ్చును. వివరములుగల ఇంగ్లీషు కరపత్రములు అడిగినవారికి ఉచితముగా పంపబడును. 50 బిళ్ళల ఖరీదు రు. 6—75 న. పై. మాత్రమే. పోస్టేజి నిమిత్తం రు. 1—6 న. పై. అదనం. (ఒకేసారి రెండు) అంతకుపైగా సీసాలను తీసికొన్నచో పోస్టేజి ఉచితం,

(SELLING AGENTS)
Barrys Commercial Corporation
(A. P. W.)
27/A, Dhurumtollah Street
CALCUTTA - 13.

ధర్మహాని

వెదురు కర్రలకు కట్టివున్న అట్టముక్కలున్నాయి. వాటిపైన — "ఎల్లప్పుడూ ..... మార్కుబీడీలనే వాడుడు" అని వ్రాసివుంది. వాళ్ళు కేకలు పెట్టుకుంటూ ముందుకు సాగిపోయారు.

కనురెప్పపాటులో ఆరిపోతూ, మళ్ళీ కనురెప్పపాటులో వెలుగుతూ, ఆశా నిరాశల్లా మినుకు మినుకుమంటున్న విద్యుద్దీపతోరణాలతో అలంకరింపబడి, నాలుగువైపులా వర్తకచిహ్నాలతో, బీడీకట్టల వర్ణచిత్రాలతో, ఒకటి రెండు సినిమాతారల ముఖచిత్రాలతో నిండిపోయి రంగురంగుల కాంతులతో ఆకర్షణీయంగావున్న బీడీవాళ్ళ వ్యాను సినిమా పాటలతో, మధ్య మధ్య బీడీప్రకటనలతో చెవులు గింగురులెత్తిస్తూ—ఆ పిల్లల వెనుకే సాగిపోయి, వీధికి మరొకచివరన మలుపు దిరిగింది. రాజమ్మ తనకొడుకుని తలుచుకొని మురిసిపోతూ, ఇంటి లోపలికి వెళ్ళింది.

గంట పదకొండు కావస్తూఉండగా, గోపీ ఇంటికి వచ్చాడు. తానొక ప్రయోజకుడైనంత గర్వంతో వాడు జేబులోనుంచి నాలుగు బీడీ కట్టలు పైకి తీసి, తల్లికి చూపించాడు. వాడి శ్రమకు ప్రతిఫలంగా ప్రకటనకర్తలు వాడికి ఆ బీడీకట్టలిచ్చారు. పిల్లల్నికూడా ధూమపానానికి ప్రోత్సహించి, తమ వ్యాపారాన్ని పటిష్టం చేసుకోవాలని వాళ్ళ ఉద్దేశం గాబోలు!.....

వీధులన్నీ తిరిగి వాడు అలసిపోయాడు. నిద్ర భరించడానికి శక్యంగాకుండా పోయింది. అందుకే వాడు నేరుగా ఇంటికి వచ్చేశాడు.

గోపీకి ఒక చిన్న పెట్టెవుంది. అందులో వాడి పుస్తకాలు, ఆటవస్తువులు భద్రంగా ఉంచుకుంటాడు. ఆ పెట్టెను తెరచి, ఆ బీడీకట్టల్ని అందులో ఉంచాడు. చాపమీద బోర్లగిలా పడుకుని, వాటికేసి చూస్తూ, నిద్రమత్తులో హాయిగా ఏదో ఆలోచించుకోసాగాడు.....తనవద్దనుండి అంగడి వాళ్ళు ఈ బీడీలను అసలువెలకు కొనరు. అణాన్నర చొప్పున అమ్మినా నాలుగు కట్టలకు ఆరణాలు రాక పోదు. తెల్లవారగానే తనచేతిలో ఆరణాలు......ఆ ఆరణాల పునాదులపైన తీయని కలలు నిర్మించుకుంటూ వాడు మైమరచి నిద్రపోయాడు.

అర్ధరాత్రివేళ ప్రేమానందం హతాశుడై ఇంటికి తిరిగివచ్చాడు. అతని సమస్య ఒక్క బీడీ! ఆ సమస్య పరిష్కారమే కాలేదు. చెప్పుకుంటే సిగ్గుచేటు; ఒకడు ఖాళీ జేబులు తిరగవేసి చూపాడు. మరొకడు—"ఇదిగో! ఒకే బీడీని మూడోసారి కాలుస్తున్నాను......" అన్నాడు. ఒక అంగడిలో అప్పు అడిగితే—వ్యాపారంలో ఊపిరాడక సతమతమౌతూన్న అంగడివాడు "లేదు పో"మ్మంటూ కసురుకున్నాడు.

"ఛీ! జీవించడం బుద్ధితక్కువ పని!" అనుకున్నాడు ప్రేమానందం.

అతడు ఇంట్లో కాలు మోపగానే ఒక్కసారిగా దిగ్భ్రాంతుడయ్యాడు. సన్నగా మినుకుమినుక్కుమంటున్న లాంతరు వెలుగులో—తెరువబడివున్న గోపీ పెట్టె కనిపించింది. ఆ పెట్టెలోని బీడీలు అతడి కళ్ళకు—ఆకలిగొన్నవాడికి అన్నంలా, శోభనంనాటి పెళ్ళాంలా కనిపించాయి. ఆనందం పెట్టెలోనుండి ఒక్కసారిగా పైకెగిరి అతణ్ణి కౌగలించుకొంది.

* * *

తెల్లవారగానే గోపీ కలల్లోంచి మేలుకున్నాడు. తన పునాదులకోసం తెరిపారజూచుకున్నాడు. అతని పునాదులు మాయమైపోయాయి. పెట్టెలో బీడీకట్టలులేవు. వాడికి ఏడుపొచ్చింది. "నా బీడీలోయ్!" అంటూ గట్టిగా ఏడుస్తూ కాళ్ళు విలవిల లాడించాడు.

బీడీదేవతను ఆరాధిస్తూ, "ఆహా! ఎంత హాయిగా వుంది—ఈ ఉషోదయం!......" అనుకుంటూ, ఉత్సాహాన్ని తన హృదయంనిండా అలదుకొంటూవున్న ప్రేమానందానికి కొడుకు ఏడుపు వినిపించింది......."పోనీ ఊరుకోరా! బీడీలు నీ కెందుకు? జీతం రాగానే జ్ఞాపకం చెయ్.....సినిమా కెళ్దాం....' అనేశాడు తేలిగ్గా.

అతని మాటలు వినగానే గోపీ ఏడుపు టక్కున ఆగిపోయింది. వాడిముఖం క్రమక్రమంగా వికసించి, గంగాళమంతైంది. అందుకు కారణం—తండ్రి చూపించిన ఆశకాదు........

జగత్తులో ధర్మం అంటూ ఒకటున్నది. ప్రేమానందం తండ్రి. గోపీ—ఇంకా రెక్కలైనా రాని కొడుకు. కుటుంబంలో ప్రతి వ్యక్తికీ కొన్ని బాధ్యతలూ, హక్కులూ వున్నాయి. తండ్రి పోషిస్తాడు. కొడుకు పోషింపబడుతాడు. అడిగే హక్కు కొడుకుది. ఇచ్చే బాధ్యత తండ్రిది. ఇదీ—ధర్మం!

కాని, ఇక్కడ ధర్మం తల్లక్రిందులైంది. గోపీ తండ్రిని అణా అడిగాడు. అతడు వాడి ముచ్చట తీర్చలేకపోయాడు. పోనీ — అంతటితో ఊరకుంటే ధర్మానికి హాని కలిగేదికాదు; సంసారంలో లోటుపాట్లు సహజమే!....కాని—ప్రేమానందం తన అవసరాన్ని తీర్చుకోడానికి కొడుకును వినియోగించుకున్నాడు.

గోపీకి భాష అందుబాటులో లేకపోవచ్చు. భావానికిమాత్రం వాడు దగ్గరవాడే! తనస్థానం చాలా స్వల్పమైనది. కాని, తాను తన స్థానాన్ని కూడా అధిగమించాడు. తనది కానటువంటి ఒక పెద్ద బాధ్యత తను సునాయాసంగా నిర్వర్తించగలిగాడు. అందుకే వాడిలో అసంతృప్తీ, సంతోషమూ, సగర్వమూనూ!...

......గోపీ తన తండ్రికేసి చూశాడు. వాడి కళ్ళకు ప్రేమానందం ఒక బుల్లిపాపాయిలా కనిపించాడు! ★